Analizy OSW

OŚRODEK STUDIÓW WSCHODNICH 6.05.2015 www.osw.waw.pl

Znaczny spadek w handlu zagranicznym Białorusi

Tomasz Bakunowicz

W pierwszym kwartale br. Białoruś zanotowała spadek w handlu zagranicznym o 29,8% w porównaniu z analogicznym okresem roku ubiegłego. Dotyczy to zarówno eksportu (-31,4%), jak importu (-28,3%). Silna tendencja spadkowa dotknęła szczególnie wymianę handlową Białorusi z państwami Eurazjatyckiej Unii Gospodarczej. Najbardziej istotny jest spadek w handlu z Rosją, głównym partnerem handlowym Białorusi, na którą w ub.r. przypadło 49% całości wymiany. W styczniu–lutym br. białorusko-rosyjski obrót towarowy zmniejszył się o 34,7%, na co wpływ miał głównie spadek białoruskiego eksportu o 39,9% (import uległ zmniejszeniu o 31,3%). Nieznaczne w porównaniu z Rosją obroty handlowe Mińska z Kazachstanem spadły o 49%, a z Armenią o 23,9%. Białoruś zanotowała także spadek wymiany handlowej z Unią Europejską o 29,3% (eksport -23,3%, import -38,9%). Zmniejszeniu obrotów oraz dochodów w handlu zagranicznym towarzyszył w pierwszym kwartale br. spadek PKB o 2% oraz produkcji przemysłowej o 7,3%.

Komentarz

- Obniżenie wartości białoruskiego eksportu wynika przede wszystkim z recesji gospodarczej w Rosji, która spowodowała spadek popytu na wiele białoruskich towarów. Ponadto silna deprecjacja rosyjskiego rubla w końcu ub.r. doprowadziła do obniżenia dochodów z eksportu szeregu grup towarowych nawet w sytuacji ilościowego ich zwiększenia. Spadek obrotów towarowych w handlu zagranicznym Białorusi, w tym w handlu z Rosją trwa nieprzerwanie od 2012 roku. Wobec bieżącej sytuacji oraz braku perspektyw radykalnej jej poprawy należy przypuszczać, iż w roku bieżącym ta spadkowa tendencja w obu przypadkach utrzyma się, a nawet pogłębi. Tym bardziej że wielokrotnie deklarowana przez władze białoruskie konieczność dywersyfikacji eksportu i zmniejszenia uzależnienia od rosyjskiego rynku zbytu pozostaje w sferze deklaracji.
- Spadek dochodów w kluczowej dla Białorusi branży petrochemicznej, przynoszącej ok. 30% dochodów z eksportu, spowodowany został przede wszystkim silnym spadkiem cen ropy naftowej i produktów ropopochodnych. Mimo zwiększenia w styczniu–lutym br. o 26,5% ilości wyeksportowanych (głównie na Zachód) produktów naftowych, łączna wartość eksportu uległa zmniejszeniu o 30,6% (z 1,81 do 1,26 mld USD) w stosunku do analogicznego okresu ub.r. W dłuższej perspektywie będzie to oznaczać także zmniejszenie wpływów (z ok. 2,5 do 1,5 mld USD) z ceł pochodzących z eksportu produktów naftowych. Wpływy z tego tytułu mają w br. w całości trafić do białoruskiego budżetu.

- Stan eksportu w znaczący sposób wpływa na kondycję całej gospodarki białoruskiej (w ub.r. stanowił ok. 60% nominalnej wartości PKB). Według szacunków Międzynarodowego Funduszu Walutowego PKB Białorusi w br. zmniejszy się o 2,3%. W swojej prognozie również agencja Moody's obniżyła rating kredytowy Białorusi (do Caa1 – o bardzo wysokim ryzyku), przyznając perspektywę negatywną. Wobec tego dalszy spadek obrotów i wpływów w handlu zagranicznym będzie nieść dodatkowe zagrożenia dla kondycji ekonomicznej Białorusi i możliwość pogłębienia tendencji kryzysowych.